

Återkrav och fordringshantering

Svar på regeringsuppdrag

PENSIONS
MYNDIGHETEN

Innehåll

1.	Inledning	1
2.	Återkrav och fordringshantering	1
3.	Åtgärder för att stärka verksamheten.....	8
3.1.	Upprätthålla löpande verksamhet	8
3.2.	Utbilda handläggare	9
3.3.	Kartlägga verksamhetsprocessen	10
4.	Åtgärdernas konsekvenser	10
4.1.	Konsekvenser för enskilda	10
4.2.	Konsekvenser för staten.....	11
5.	Utveckla samverkan med Försäkringskassan	11
	Referenser	13

Sammanfattning

Ett arbete med att stärka verksamheten för återkrav och fordringshantering har under året bedrivits genom att upprätthålla och stabilisera den löpande verksamheten, bland annat genom att arbeta med kvalitet och organisatoriskt lärande. Fler handläggare har utbildats inom återkrav, och en kartläggning har genomförts av verksamhetsprocessen för återkrav och fordringshantering. Den nya regleringen om direkt verkställbara beslut om återkrav innebär att fordringshanteringen snabbare överlämnar fordringar till Kronofogden för verkställighet. Denna reglering har också lett till en överenskommelse mellan Pensionsmyndigheten och Försäkringskassan om att det är Försäkringskassan som, enligt 108 kap. 14 a § socialförsäkringsbalken, hanterar delgivning av Pensionsmyndighetens beslut om återkrav.

Pensionsmyndigheten har stora balanser av återkravsärenden. Samtidigt som myndigheten under 2023 prioriterat att arbeta ner vissa ärendebalanser, avseende till exempel ärenden rörande ändringsanmälningar, har det i sin tur lett till ett ökat antal initierade återkravsärenden. Fokus under året har varit att i den löpande verksamheten för återkrav upprätthålla och stabilisera verksamheten, bland annat genom att arbeta med kvalitet och organisatoriskt lärande. För att stärka verksamheten har Pensionsmyndigheten utbildat fler handläggare inom återkrav. Vidare har en kartläggning av verksamhetsprocessen för återkrav och fordringshantering genomförts. Genom dessa åtgärder har myndigheten skapat bättre förutsättningar för att från och med 2024 öka produktionen, minska balanserna och effektivisera handläggningen av återkrav.

Antalet beslut om återkrav har ökat under 2023 i jämförelse med 2022. En ökning av antalet beslut om återkrav bedöms leda till en ökad återbetalning av felaktigt utbetalda medel. Ett fortsatt aktivt arbete med återkravsärenden bör även i sin tur leda till att färre felaktiga utbetalningar uppstår och att fler enskilda snabbare agerar genom att framgent komma in med korrekta uppgifter.

Oaktat det förhållandet att den löpande verksamheten har stabiliserats och att utbildning av nya handläggare skett, bedöms det inte möjligt att inom rimlig tid komma till rätta med balanserna av återkravsärenden. Skälet till detta är att det totala antalet handläggare som handlägger återkrav fortfarande är lågt i förhållande till behov och inflöde, och att det i den totala ärendebalansen kommer finnas återkravsärenden som ännu inte har initierats. Det krävs fler åtgärder för att kunna få till stånd en avsevärd minskning av balanserna inom återkrav.

Den 1 september 2022 trädde ny lagstiftning i kraft i utsökningsbalken som innebär att Pensionsmyndighetens beslut om återkrav utgör exekutionstitlar, vilket leder till att de är direkt verkställbara. Beslut om återkrav kan därför

efter det att de har vunnit laga kraft läggas till grund för ansökan om verkställighet hos Kronofogden. Uppgifter om Pensionsmyndighetens beslut om återkrav har oavbrutet överlämnats till Försäkringskassan för fordringshantering. I samband med den nya lagstiftningen påbörjades en dialog mellan Pensionsmyndigheten och Försäkringskassan om vilken av myndigheterna som, i förekommande fall, skulle hantera delgivning av Pensionsmyndighetens beslut. I början av 2023 kom myndigheterna överens om att det är Försäkringskassan som enligt 108 kap. 14 a § socialförsäkringsbalken, SFB, ska delge enskilda Pensionsmyndighetens beslut om återkrav. Denna överenskommelse ingicks efter en utredning av de rättsliga förutsättningarna för detta. Efter att överenskommelsen träffats har Pensionsmyndigheten på Försäkringskassans begäran, överlämnat beslutsbrev till Försäkringskassan för delgivning med enskilda sedan mars 2023. Hanteringen sker för närvarande manuellt, det vill säga beslutsbrev om återkrav överlämnas i förekommande fall på begäran till Försäkringskassan. Att överlämnande av beslutsbrev startat 2023, innebär att delgivning av Pensionsmyndighetens beslut om återkrav, i de fall det varit nästa steg i fordringshanteringen, fördröjts något innan de kunnat läggas till grund för begäran om verkställighet.

Fordringshanteringen fördröjs något av att en teknisk lösning för överföring av beslutsbrev om återkrav inte är på plats. Ett arbete för att ta fram en sådan teknisk lösning för att effektivisera överlämningen har startat.

Den nya lagstiftningen möjliggör en snabbare fordringshantering. Att det dröjde några månader innan myndigheterna kom överens om ansvarig myndighet för delgivningsåtgärder, kan ha fördröjt ansökan om verkställighet hos Kronofogden i ett antal ärenden. Konsekvensen för den enskilde märks främst i Försäkringskassans hantering genom att det går snabbare från det att den enskilde får beslut om återkrav till dess att verkställighet kan ske via Kronofogden. För den enskilde kan i vart fall i förlängningen en konsekvens också vara att verkställighet i form av utmätning sker närmare i tiden i förhållande till den period som den felaktiga utbetalningen avser. Med hänsyn till nedprioriteringen av handläggning av återkrav och Pensionsmyndighetens balanser, totalt sett, bör dock denna konsekvens inte vara så märkbar ännu.

För att uppnå full nytta och effekt av den nya lagstiftningen om direkt verkställbara återkrav behöver handläggning av återkrav prioriteras och balansläget förbättras avsevärt. Detta skulle innebära större möjligheter att aktivt och systematiskt arbeta för att motverka felaktiga utbetalningar, ett mer effektivt användande av statliga medel och ökad trovärdighet för Pensionsmyndighetens verksamhet och socialförsäkringssystemet.

Pensionsmyndigheten noterar att Inspektionen för socialförsäkringen, ISF, för närvarande genomför en granskning av Försäkringskassans återbetalningsverksamhet. Då arbetet är pågående har det inte beaktats närmare i denna redovisning.

1. Inledning

Denna rapport redovisar 2023 års regleringsbrevsuppdrag *Återkrav och fordringshantering*. Uppdraget är att Pensionsmyndigheten ska redovisa vilka åtgärder myndigheten har vidtagit för att stärka verksamheten för återkrav och fordringshantering och vilka konsekvenser åtgärderna har fått för enskilda och för staten. Därtill ska myndigheten redovisa hur samverkan med Försäkringskassan har utvecklats avseende fordringshantering.

Rapporten börjar med en beskrivning av gällande regelverk och statistik för Pensionsmyndighetens återkrav för åren 2019–2023. Därefter redovisas uppdraget genom avsnitt om åtgärder som skett under året för att stärka verksamheten för återkrav och fordringshantering, konsekvenserna av åtgärderna och utveckling av samverkan med Försäkringskassan.

2. Återkrav och fordringshantering

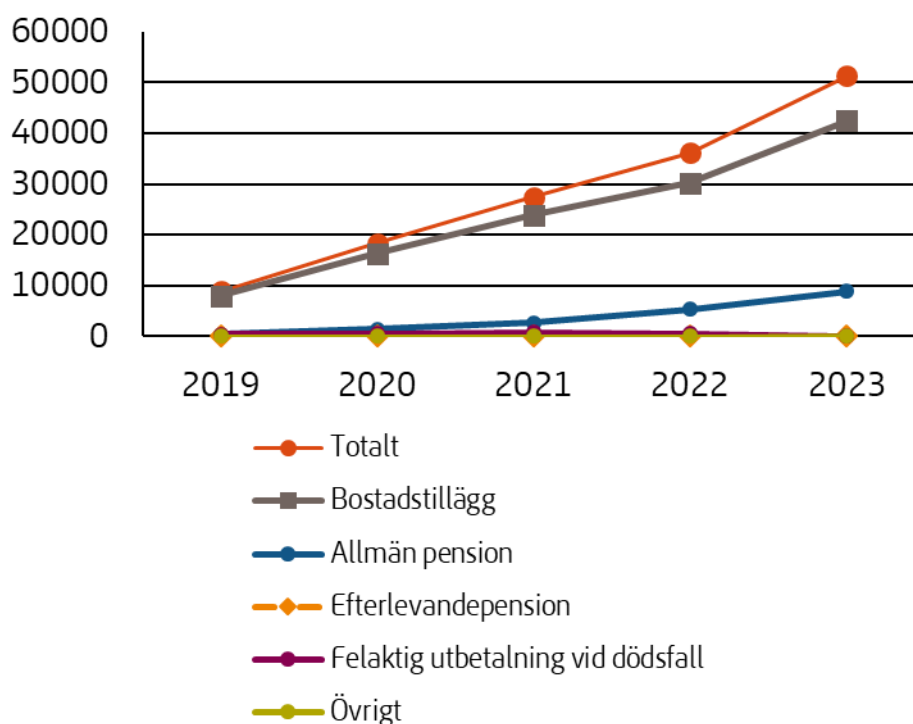
I enlighet med 108 kap. 2 § SFB, ska Pensionsmyndigheten besluta om återbetalning av ersättning som myndigheten har beslutat enligt socialförsäkringsbalken, om den försäkrade eller, i förekommande fall, den som annars har fått ersättningen har orsakat att denna har lämnats felaktigt eller med ett för högt belopp genom att lämna oriktiga uppgifter, eller underlåtit att fullgöra en uppgifts- eller anmälningsskyldighet. Detsamma gäller om ersättning i annat fall har lämnats felaktigt eller med ett för högt belopp och den som fått ersättningen har insett eller skäligen borde ha insett detta.

Handläggning av återkrav sker inom myndighetens verksamhetsområde pensionsadministration, dels inom respektive förmån; allmän pension, bostadstillägg och efterlevandepension; dels inom ramen för Pensionsmyndighetens kontrollverksamhet och omprövningsverksamhet.

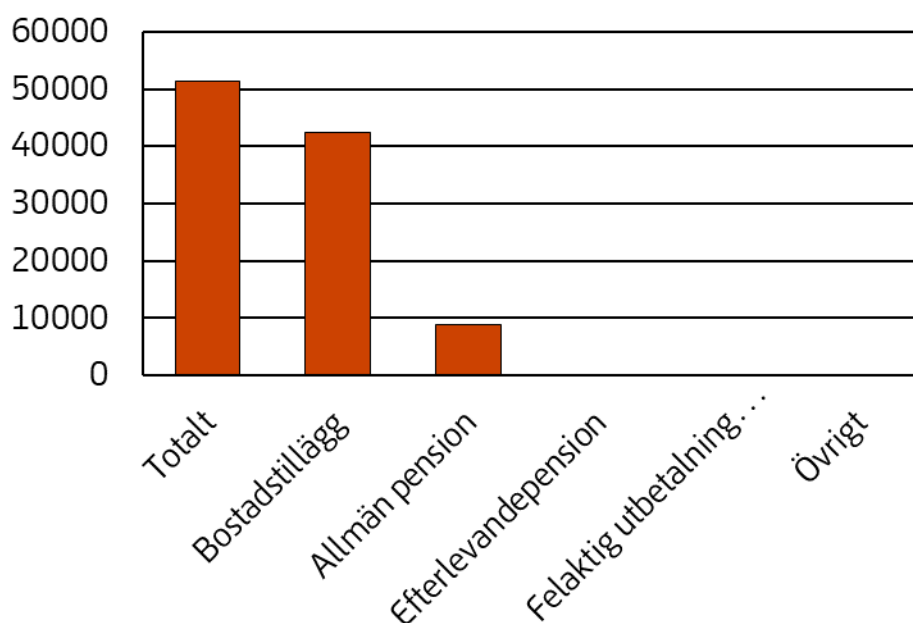
Handläggning av ärenden om återkrav har under några år nedprioriterats, till förmån för handläggning av kunder som ansökt om förmån och utbetalning av förmån. Detta har lett till ökade balanser av ärenden om återkrav. Ärendebalansen för återkrav, antal pågående ärenden, som vid utgången av 2019 var 8 928 ärenden, hade till utgången av 2023 ökat till 51 345 ärenden. Ärendebalansen består främst av ärenden rörande återkrav av bostadstillägg och återkrav av allmän pension. Återkrav av bostadstillägg utgör den största andelen av Pensionsmyndighetens återkravsärenden, 42 398 ärenden. Återkrav av allmän pension utgör 8 852 ärenden. Återkrav av efterlevandepension, återkrav i förhållande till felaktig utbetalning vid dödsfall och övrigt utgör totalt 95 ärenden. *Figur 1* visar ökningen av ärendebalansen för återkrav, det vill säga antal pågående ärenden, för

perioden 2019–2023 uppdelat per förmån. *Figur 2* visar ärendebalansen uppdelad per förmån vid utgången av 2023.

Figur 1. Ärendebalanser återkrav 2019–2023 totalt samt per förmån (antalet pågående ärenden)

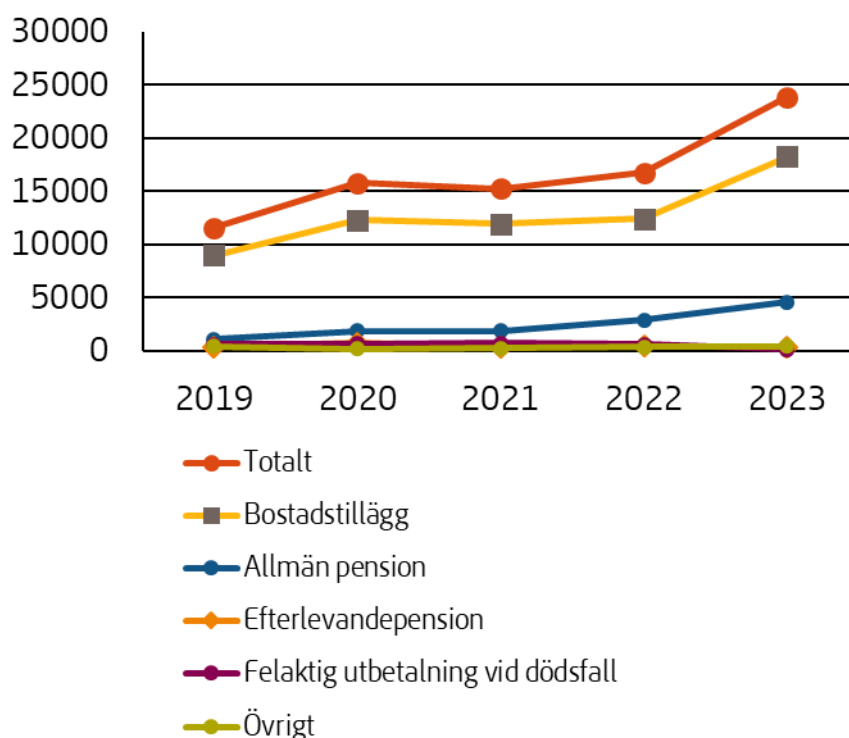
Figur 2. Ärendebalanser återkrav 2023 per förmån (antalet pågående ärenden)

Återkrav beror vanligen på att den enskilde inte lämnat in rätt uppgifter eller meddelat om förändringar, vilket lett till att felaktiga uppgifter använts vid beräkning av förmån och därmed en felaktig utbetalning av förmån.¹ Antalet pågående återkravsärenden har fortsatt att öka, 2022 främst med hänsyn till att Pensionsmyndigheten upptäckt fler felaktiga utbetalningar än tidigare både i anledning av att fler maskinella kontroller gjorts samt att pensionärer anmält förändringar mer frekvent.²

Antalet initierade återkravsutredningar, antalet skapade ärenden, vid utgången av 2019 var 11 586 ärenden. Antalet initierade återkravsutredningar har ökat mellan åren 2019–2023, förutom 2021 då de minskade något. Det arbete som skett under året hos myndigheten med att avarbeta balansen med myndighetens äldsta förmånsärenden har under 2023 lett till ett ökat antal initierade återkravsutredningar. Under året har också ett väsentligt högre inflöde av nya ändringsanmälningar inom bostadstillägg hanterats, vilket ökat antal initierade återkravsutredningar. Totalt initierades under året 23 853 återkravsutredningar. Av dessa avsåg 18 243 bostadstillägg, 4 596 allmän pension, 398 efterlevandepension, 165 felaktig utbetalning vid dödsfall och 451 övrigt. *Figur 3* visar antalet initierade återkravsutredningar per år och förmån under perioden 2019–2023. *Figur 4* visar antal initierade återkravsutredningar 2023 per förmån.

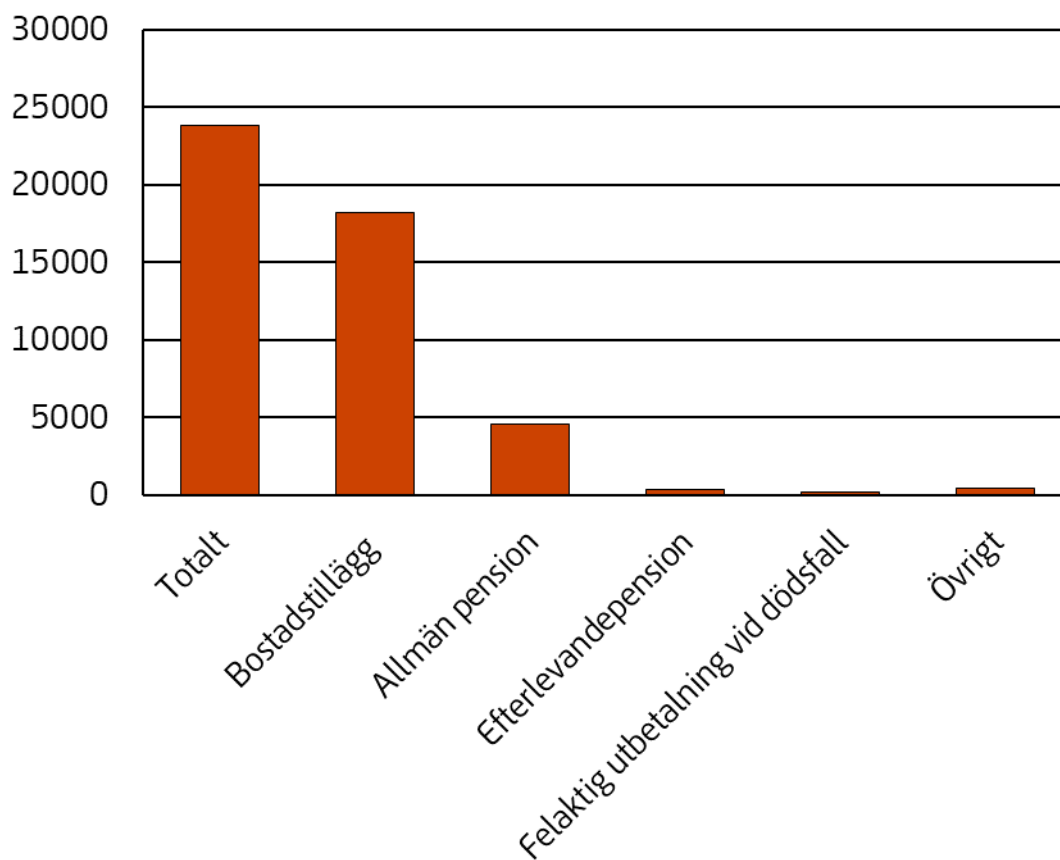
Figur 3. Antalet initierade återkravsutredningar totalt samt per förmån 2019–2023 (antalet skapade ärenden)

¹ Pensionsmyndighetens årsredovisning 2022 s 44

² Pensionsmyndighetens årsredovisning 2022 s 45

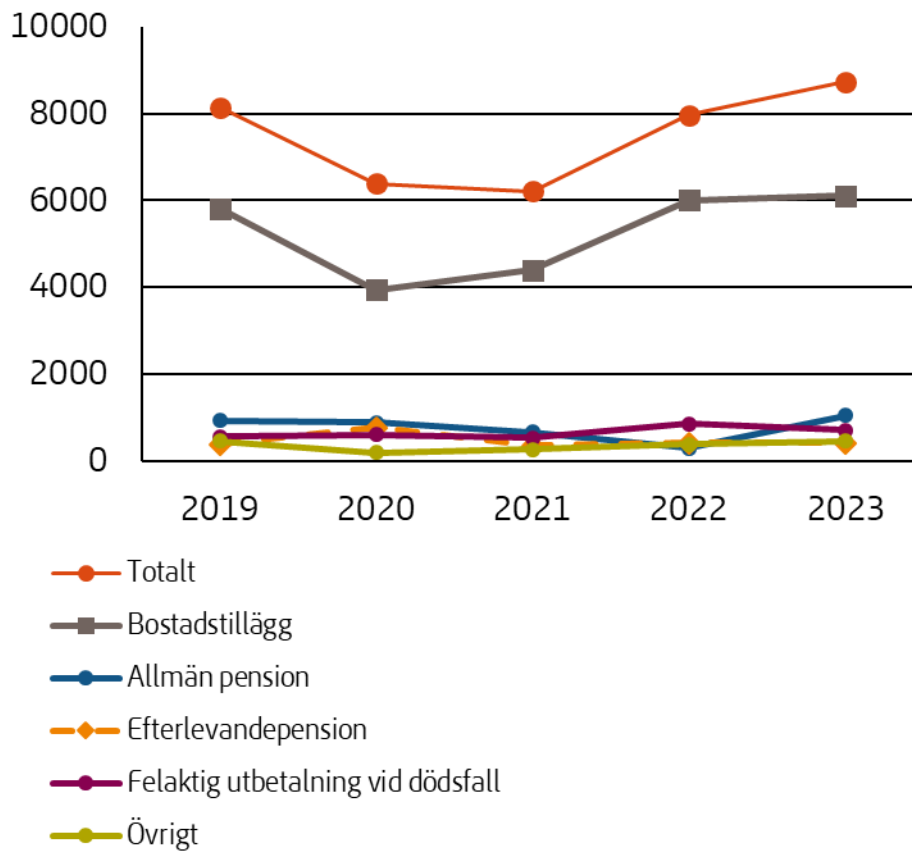
Figur 4. Antalet initierade återkravsutredningar 2023 per förmån (antalet skapade ärenden)

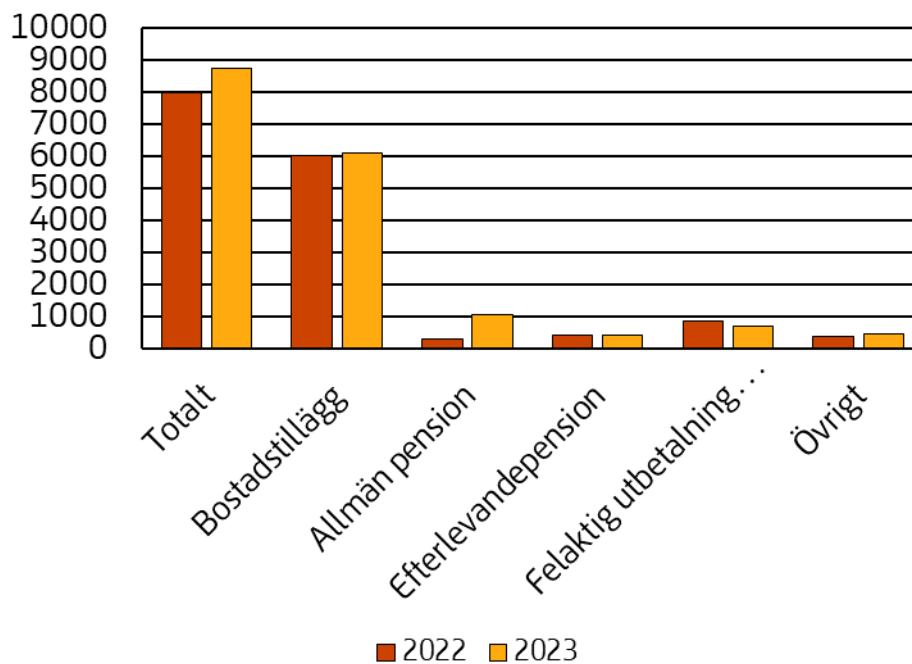
Antalet återkravsbeslut 2019, antalet avslutade ärenden, var totalt 8 143 beslut. Under perioden 2019–2023 sjönk antalet återkravsbeslut initialt, för att sedan öka igen. Under 2023 fattades 8 731 återkravsbeslut, det vill säga något fler än 2019. Den ökning som skett av antalet återkravsbeslut för allmän pension mellan 2022 och 2023 beror främst på att den del av organisationen som handlägger allmän pension prioriterat upp handläggningen och utbildat fler handläggare inom återkrav. Av årets totalt 8 731 beslut om återkrav, avser 6 104 bostadstillägg, 1 053 allmän pension, 416 efterlevandepension, 708 felaktig utbetalning vid dödsfall och 450 övrigt. *Figur 5* visar antalet återkravsbeslut 2019–2023 per förmån. *Figur 6* visar antalet återkravsbeslut per förmån som jämförelse mellan åren 2022 och 2023.

Figur 5. Antalet återkravsbeslut totalt samt per förmån 2019–2023 (antalet avslutade ärenden)

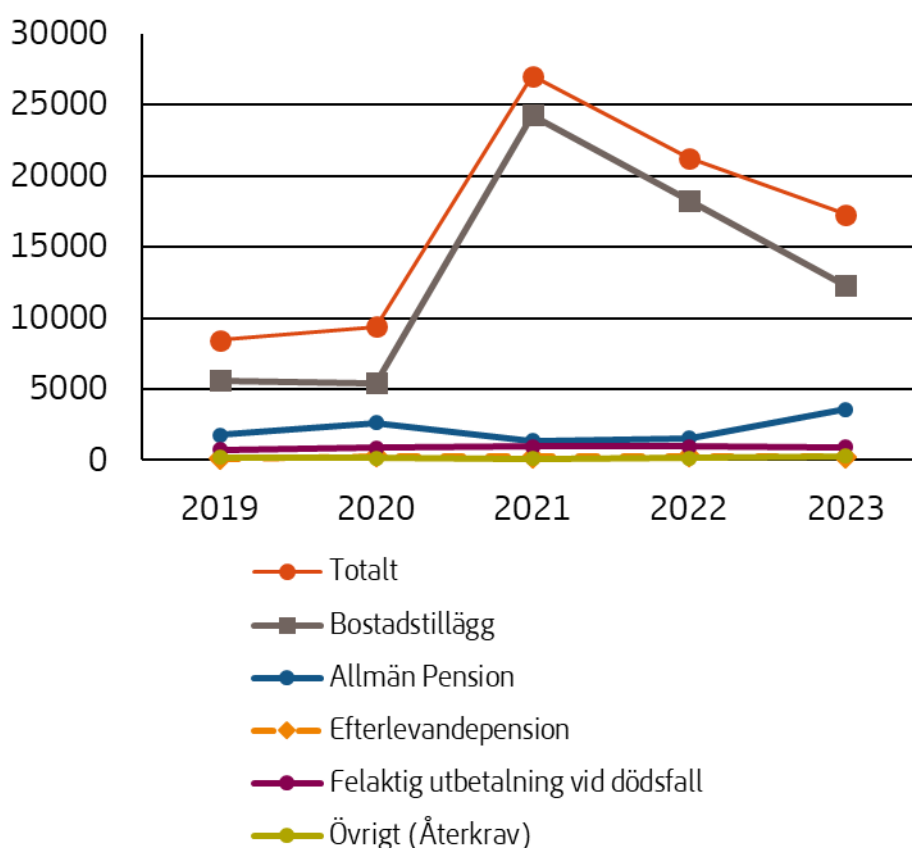

Figur 6. Antalet återkravsbeslut per förmån 2022–2023 (antalet avslutade ärenden)

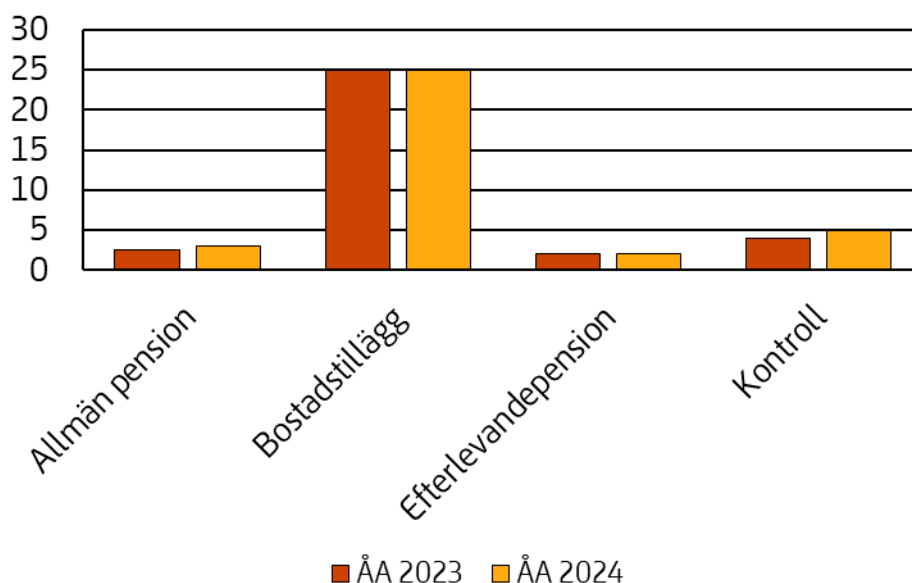
För 2019 var antalet felaktiga utbetalningar som inte lett till återkravsutredning på grund av låga belopp, under 2 000 kr, 8 466 stycken, och 2020 något fler, 9 383 stycken. År 2021 hanterades fler impulsärenden jämfört med tidigare år, 27 016 stycken, vilket för året ledde till en större ökning av antalet felaktiga utbetalningar som inte lett till återkravsutredning på grund av låga belopp. Att fler impulsärenden hanterades 2021 beror på av det tidigare inte fanns impulser i samma utsträckning. Under 2023 var det totalt 17 300 felaktiga utbetalningar som inte ledde till återkravsutredning på grund av låga belopp under 2 000 kr, varav 12 284 avsåg bostadstillägg, 3 588 allmän pension, 234 efterlevandepension, 915 felaktig utbetalning vid dödsfall och 279 övrigt. Att antalet felaktiga utbetalningar som inte lett till återkravsutredning på grund av låga belopp har minskat efter 2021, beror delvis på handläggningstiden för impulsärenden och ändringsanmälningar; ju längre handläggningstiden är desto större blir återkravsbeloppen och därmed blir färre avskrivningar aktuella på grund av låga belopp under 2 000 kr. *Figur 7* visar antalet felaktiga utbetalningar per förmån under åren 2019–2023 som inte lett till återkravsutredning, utan avslutats.

Figur 7. Antalet felaktiga utbetalningar per förmån 2019–2023 som inte lett till återkravsutredning (under 2 000 kr)

Under 2023 var det 33,5 årsarbetare som arbetade med återkrav inom allmän pension, bostadstillägg, efterlevandepension och kontrollenheten, 2024 beräknas det vara 35 årsarbetare. *Figur 8* visar årsarbetare inom återkrav för allmän pension, bostadstillägg, efterlevandepension och kontrollenheten för 2023, jämfört med beräknat antal årsarbetare 2024.

Figur 8. Årsarbetare återkrav 2023 jämfört med beräknat antal årsarbetare 2024

Den löpande verksamheten har stabiliserats och utbildning av nya handläggare har skett under 2023. Trots det bedöms det inte möjligt att inom rimlig tid komma till rätta med balanserna av återkravsärenden. Skälet till detta är att det totala antalet handläggare som handlägger återkrav fortfarande är lågt i förhållande till behov och inflöde, och att det i den totala ärendebalansen kommer finnas återkravsärenden som ännu inte har initierats. Det krävs fler åtgärder för att kunna få till stånd en avsevärd minskning av balanserna inom återkrav.

Den fortsatta handläggningen efter det att ett återkravsbeslut har fattats, den så kallade fordringshanteringen, sker enligt 108 kap. 14 a § SFB hos Försäkringskassan.

I prop. 2021/22:206 *Snabbare och enklare verkställighet av myndighetsbeslut* presenterade regeringen ändringar i utsökningsbalken (1981:774), UB, för att effektivisera verkställigheten av förvaltningsmyndigheters beslut om återkrav och annan betalningsskyldighet. Det krävs att beslutet är överklagbart och att det vunnit laga kraft innan verkställighet får ske.

Dessa lagändringar trädde sedan i kraft den 1 september 2022 och medför att Pensionsmyndighetens beslut om återkrav, som fattas från och med den 1 september 2022, är direkt verkställbara då de vunnit laga kraft, se 3 kap 1 § UB om förvaltningsmyndighets beslut som exekutionstitel och 3 kap 23 § UB.

Den nya regleringen ställer alltså krav på att beslut om återkrav vunnit laga kraft för att kunna överlämnas till Kronofogden för verkställighet. Pensionsmyndigheten och Försäkringskassan har kommit överens om att Försäkringskassan är den myndighet som, i förekommande fall, ska delge enskilda Pensionsmyndighetens beslut om återkrav. Denna överenskommelse ingicks efter en utredning av de rättsliga förutsättningarna

för detta. För att kunna konstatera att ett beslut om återkrav vunnit laga kraft behöver Försäkringskassan veta när den enskilde tagit del av beslutet. Det finns inga särskilda krav på att delgivning ska ske, men delgivning är ett sätt att få säker kunskap om att den enskilde har tagit del av beslutet.

Överlämnande av beslutsbrev till Försäkringskassan för delgivningsåtgärder är för närvarande manuell. Försäkringskassans begäran, att få del av Pensionsmyndighetens beslutsbrev i de fall det är aktuellt med delgivningsåtgärder, sker normalt per post då flertal beslut efterfrågas, och annars via telefon om enstaka ärenden efterfrågas. Beslutsbrev skickas över till Försäkringskassan per post.

Pensionsmyndigheten har till Försäkringskassan initialt i två omgångar överlämnat större mängder beslutsbrev om återkrav för delgivning. I den första omgången överlämnades 354 beslut och i den andra omgången 154 beslut, totalt 508 beslut. Därefter har Försäkringskassan efterfrågat beslut löpande i enstaka ärenden.³ Av den totala mängd beslut om återkrav som lämnas över till Försäkringskassan för fordringshantering, är det endast en viss andel av dessa som under året varit aktuella för delgivningsåtgärder.

Totalt har 409 av Pensionsmyndighetens beslut om återkrav överlämnats till Kronofogden för verkställighet under 2023.⁴

3. Åtgärder för att stärka verksamheten

Under 2023 har åtgärder vidtagits för att stärka verksamheten för återkrav. Att stabilisera och upprätthålla den löpande verksamheten har varit grunden för att kunna ta ytterligare steg för att stärka verksamheten. Detta har främst varit aktuellt inom bostadstillägg, efterlevandepension och kontrollverksamheten. Att utbilda handläggare har varit nästa steg för att få en fortsatt stabil bas av handläggare inom återkrav, vilket särskilt för allmän pension varit en mer omfattande åtgärd då allmän pension kraftigt nedprioriterat handläggning av återkrav under de senaste åren. Genomförd kartläggning av verksamhetsprocessen för återkrav och fordringshantering har gett ett organisatoriskt lärande med en ökad förståelse för både delar och helhet, och ger möjligheter att se över och effektivisera handläggningen av återkrav ytterligare.

3.1. Upprätthålla löpande verksamhet

Den största andelen återkrav avser bostadstillägg. Fokus under året har varit att säkra en fortsatt stabil verksamhet inom återkrav, genom att utveckla

---

³ Pensionsmyndigheten har därefter inga närmare uppgifter vad avser antalet överlämnade beslutsbrev.

⁴ Uppgift från Försäkringskassan.

arbetet med produktionsplanering, effektivitet, kvalitet och organisatoriskt lärande.

2022 års kvalitetsuppföljningar av återkrav har utgjort grunden för ett systematiskt arbete under 2023 där exempelvis löpande ärendegenomgångar bidragit till ett organisatoriskt lärande.⁵

Ett arbete har samtidigt bedrivits för att hitta en effektivare hantering av återkrav, minska inflödet av återkrav och minska balanser av ärenden om återkrav. Det arbete som skett i denna del blir ingångsvärden för ett fortsatt kraftsamlat arbete med återkrav under 2024.

Förutsättningarna för att förbättra situationen för hanteringen av återkrav inom bostadstillägg har förbättrats under 2021 och 2022.⁶ Förutsättningarna har fortsatt att förbättras ytterligare under 2023 genom att myndigheten snabbare har tagit hand om ändringsanmälningar avseende bostadstillägg. Med anledning av att en flerårig ackumulering av balanser inom bostadstillägg avarbetats under 2023, har antalet initierade återkravsutredningar ökat kraftigt under 2023.

Efterlevandepension har inga stora balanser av pågående återkrav. Indrag och återkrav kan hanteras i samma ärende. Att beslut om återkrav kommer i nära anslutning till att en felutbetalning upptäcks, bedöms medföra en ökad återbetalningsvilja hos den enskilde.

Kontrollenheten arbetar kontinuerligt med kontroller av de förmåner som Pensionsmyndigheten administrerar och utbetalar. Genom detta arbete får kontrollenheten en övergripande helhetsbild över de risker för felutbetalningar som finns för varje förmån. Dessa risker har löpande återkopplats till förmånerna i syfte att förbättra grundhandläggningen för att ytterligare minska antalet felutbetalningar.

Det får konstateras att det från och med 2024 är väsentligt att arbeta för att minska balanserna inom återkrav och samtidigt säkra att nya balanser inte uppstår, exempelvis vad gäller ändringsanmälningar då dessa i sin tur kan leda till ärenden om återkrav. Det beräknas vara 35 årsarbetare som arbetar med återkrav inom allmän pension, bostadstillägg, efterlevandepension och kontrollenheten under 2024. Det planeras utöver det för en förstärkningsinsats med ett tjugotal handläggare som ska arbeta med återkrav under perioden mars-september 2024.

3.2. Utbilda handläggare

Under 2023 har arbetet med återkrav prioriterats upp genom att kompetensbreddning skett och fler handläggare utbildats för detta inom allmän pension, bostadstillägg och kontrollverksamheten.

---

⁵ PID283848 Riktad uppföljning, återkrav, allmän pension, PID283744 Riktad uppföljning, återkrav, bostadstillägg, PID283998 Riktad uppföljning, återkrav, efterlevandepension

⁶ Pensionsmyndighetens årsredovisning 2022 s 46

För allmän pension, som under flera år nedprioriterat handläggning av återkrav, har satsningen på återkrav genom att utbilda fler handläggare, varit en omfattande insats som bland annat inneburit utbildnings- och handledningsinsatser och uppdateringar av handläggarstöd. För bostadstillägg har satsningen på utbildning av fler handläggare varit omfattande i antalet handläggare som utbildats under året.

Det antal handläggare som beräknas handlägga återkrav under 2024 förväntas bli något fler än antalet som handlagt återkrav under 2023.

3.3. Kartlägga verksamhetsprocessen

En tydligt beskriven och etablerad process är en avgörande faktor för att kunna arbeta samlat med att utveckla verksamheten för återkrav och fordringshantering och genom det möjliggöra effektivisering. En kartläggning av nuläget för verksamhetsprocessen återkrav och fordringshantering har pågått under 2023. Kartläggningen ska beslutas under 2024 och kan därefter vara ett stöd för utveckling av och effektiviseringar inom verksamhetsprocessen återkrav och fordringshantering. Under kartläggningen har det framkommit behov av en sammanhållande funktion inom återkravsverksamheten. Förberedelser för detta har påbörjats.

Som ett led i att stärka verksamheten i den del som avser fordringshantering, pågår ett arbete med att se över en teknisk utveckling för framtida maskinell överlämning av beslutsbrev om återkrav till Försäkringskassan för delgivningsåtgärder. Fram till dess att en maskinell lösning är på plats, sköter produktionsområde bostadstillägg den manuella överlämningen av samtliga återkrav.

4. Åtgärdernas konsekvenser

Det är för tidigt att uttala sig om några större märkbara konsekvenser för enskilda och för staten.

4.1. Konsekvenser för enskilda

Pensionsmyndigheten arbetar aktivt med att analysera och minska orsakerna bakom felaktiga utbetalningar och att uppnå en förmånshandläggning som ligger i fas med ärendehantering. Detta kommer tillsammans med den nya lagstiftningen om direkt verkställbara beslut om återkrav leda till att enskilda erhåller färre felaktiga utbetalningar och snabbare får beslut om återkrav. Därmed blir det kortare tid mellan anledning till felaktig utbetalning och konsekvens av densamma. Återkoppling till den enskilde om att denne underlåtit att lämna uppgifter om ändrade förhållanden eller att denne lämnat felaktiga uppgifter blir alltså mer direkt.

Den nya lagstiftningen om direkt verkställbara beslut om återkrav har lett till snabbare fordringshantering avseende återkrav, och genom det snabbare

verkställighet. Per den sista december 2023 hade 409 stycken av Pensionsmyndighetens beslut om återkrav överlämnats till Kronofogden för verkställighet. Det innebär för den enskilde en förkortad tid för fordringshanteringen och i förlängningen att verkställighet i form av utmätning sker i närmare tid i förhållande till den period som den felaktiga utbetalningen avser.

4.2. Konsekvenser för staten

Att Pensionsmyndigheten utbildat och fortsatt utbildar fler handläggare inom återkrav, samt att en förstärkningsinsats för 2024 nu planeras, bör över tid ge effekter i form av en stabilare återkravsverksamhet samt ett ökat antal beslut om återkrav, vilket också medför en ökning av medel som flyter in till statskassan. Ett mer systematiskt arbete med att hantera återkrav och minska orsaker till att felaktiga utbetalningar uppstår, bör i förlängningen leda till att det blir färre felaktiga utbetalningar från Pensionsmyndigheten.

Försäkringskassan har med anledning av den nya lagstiftningen och överenskommelsen mellan myndigheterna fått en ny arbetsuppgift att delge Pensionsmyndighetens beslut om återkrav.

En snabbare fordringshantering bedöms leda till snabbare återbetalningar, vilket i sin tur ger ett mer effektivt användande av statliga medel. Det bör i förlängningen öka trovärdigheten för Pensionsmyndighetens verksamhet och socialförsäkringssystemet som helhet.

Fordringshanteringen fördröjs något av att en teknisk lösning för överföring av beslutsbrev om återkrav ännu inte är på plats.

5. Utveckla samverkan med Försäkringskassan

I samband med att Pensionsmyndigheten beslutar om återkrav lämnas återkravet över till Försäkringskassan för fordringshantering.

Beslut om återkrav har 30 dagars förfallodatum. Om personen inte har betalat skulden efter att betalningspåminnelsen gått ut, faller det ut en bevakning hos Försäkringskassan. Bevakningen faller ut efter påminnelsens förfallodatum, cirka 60 dagar efter det att återkravsbeslutet fattades.

Försäkringskassan kontrollerar om det är aktuellt med kvittning eller inte. Därefter kontrolleras om beslutet är föremål för omprövning eller överklagande. Sedan säkerställs att personen tagit del av beslutet. Inför ansökan om verkställighet kontrolleras om kravet är fullbetalt eller om personen fått en godkänd avbetalningsplan; om kravet är omprövat eller överklagat; om kravet har vunnit laga kraft (att det passerat två månader sedan personen tog del av beslutet och inget av ovanstående har inträffat). Om kravet vunnit laga kraft ansöker Försäkringskassan om verkställighet hos Kronofogden.

Pensionsmyndigheten och Försäkringskassan har kommit överens om att det, enligt 108 kap. 14 a § SFB, är Försäkringskassan som delger Pensionsmyndighetens beslut om återkrav. Överlämnande av beslutsbrev för delgivning är för närvarande en manuell hantering som startat i mars 2023.

Inom Pensionsmyndigheten är det produktionsområde bostadstillägg som ansvarar för överlämnande av samtliga beslutsbrev om återkrav till Försäkringskassan.

Arbete med teknisk lösning av överlämnande av beslut har startat.

Pensionsmyndigheten noterar avslutningsvis att Inspektionen för socialförsäkringen, ISF, för närvarande genomför en granskning av Försäkringskassans återbetalningsverksamhet. Då arbetet är pågående har det inte beaktats närmare i denna redovisning.

Referenser

Pensionsmyndigheten (2023) *Årsredovisning 2022*

Pensionsmyndigheten (2022) *Riktad uppföljning, återkrav, allmän pension, VER 2022-401*

Pensionsmyndigheten (2022) *Riktad uppföljning, återkrav, bostadstillägg, VER 2022-401*

Pensionsmyndigheten (2022) *Riktad uppföljning, återkrav, efterlevandepension, VER 2022-401*

www.pensionsmyndigheten.se

